

Ващишина А.М.

вчитель зарубіжної літератури

Федорова К.М.

учениця 8-А класу

Уманська гімназія № 7

Уманської міської ради Черкаської області

МОТИВ ПРИЙНЯТТЯ СЕБЕ І СВІТУ У ТВОРІ ЛЬЮІСА КЕРРОЛЛА «АЛІСА В КРАЇНІ ЧУДЕС»

***Анотація.** У статті розглянуто мотив прийняття себе і світу у творі Льюїса Керролла «Аліса в Країні чудес». На прикладі подорожей і перетворень Аліси досліджено, як автор іронічно ставиться до звичного порядку і як дійсність постає у вигляді ілюзорної, мінливої системи. Головна героїня зіштовхується з абсурдністю нового світу, у якому вона навчається приймати різноманітні форми своєї особистості та розуміти оточуюче через прийняття його абсурдної природи. Наголошено на тому, що цей мотив відіграє важливу роль у формуванні цілісності особистості та сприяє процесу дорослішання і самопізнання героїні.*

***Ключові слова:** прийняття себе, ідентичність, абсурд, самопізнання, дорослішання, літературний мотив, казкова реальність, символізм.*

***Vashchyshyna A.M., Fedorova K.M. Motif of self-acceptance and acceptance of the world in Lewis Carroll's «Alice's adventures in wonderland».** This article examines the motif of self-acceptance and acceptance of the world in Lewis Carroll's «Alice's Adventures in Wonderland». Through Alice's journeys and transformations, the author explores how Carroll ironically critiques the conventional order and presents reality as an illusory, ever-changing system. The main character confronts the absurdity of the new world, in which she learns to accept the diverse forms of her identity and understand her surroundings by embracing its absurd nature. It is emphasized that this motif plays a significant role in shaping the integrity of the character and contributes to her process of maturation and self-discovery.*

Key words: *self-acceptance, identity, absurdity, self-discovery, maturation, literary motif, fairy-tale reality, symbolism.*

Актуальність дослідження. Дослідження мотиву прийняття себе і світу у творі Льюїса Керролла «Аліса в Країні чудес» є надзвичайно актуальним у контексті сучасних соціокультурних викликів. У епоху, коли питання ідентичності, самоприйняття та адаптації до швидко змінюваного середовища стають особливо важливими, літературні твори, які досліджують ці теми, здобувають нову значущість [14, с. 54]. Творчість Керролла, зокрема, пропонує глибоке дослідження психологічних і соціальних аспектів самоідентифікації, що може бути корисним для молодого покоління, яке стикається з труднощами самопізнання та пошуку свого місця у світі [3, с. 89]. Крім того, «Аліса в Країні чудес» залишається одним з найвпливовіших творів у світовій літературі, який продовжує надихати не лише літературних критиків, але й психологів, педагогів та філософів [6, с. 113].

Останні дослідження, присвячені творчості Льюїса Керролла та його роману «Аліса в Країні чудес», виявляють широкий спектр інтерпретацій та підходів до аналізу ключових тем, таких як прийняття себе і світу, абсурд і ідентичність. Публікації останніх років демонструють активний інтерес до цих аспектів, особливо в контексті психоаналізу, філософії та культурології. На сьогодні відомі праці таких вчених: Бахтіна М., Гаскойна Д., Каролайн М., Кірк Ш., Маккензі Д., Копистянської Н., Морісона Д., Сміт Б., Уайта Д., Фергюсона П., Фуко М., Яворської І.

Теми абсурду і метафоричного відображення реальності, представлені через подорож Аліси, забезпечують багатий матеріал для аналізу, який може бути застосований у різних сферах, від психології до культурології [7, с. 51]. Оскільки дане дослідження розкриває складну природу взаємодії між особистістю та світом, його результати можуть сприяти глибшому розумінню механізмів прийняття себе та адаптації до нових умов. Таким чином, актуальність теми полягає в її здатності резонувати з сучасними проблемами та пропонувати літературну платформу для обговорення важливих соціально-психологічних питань, що мають значення для сьогоденного суспільства [13, с. 255].

Метою статті є дослідження мотиву прийняття себе і світу у творі Льюїса Керролла «Аліса в Країні чудес» задля виявлення його значення для розвитку особистості головної героїні, а також для розуміння складних соціальних і психологічних механізмів, які впливають на формування ідентичності в умовах абсурдної реальності.

Виклад основного матеріалу. Літературний твір Льюїса Керролла «Аліса в Країні чудес» став еталоном у світовій літературі завдяки унікальному поєднанню фантастики, абсурду та іронії. Керролл створює багатосаровий світ, де подорож Аліси не лише просторово-часова, а й внутрішня: героїня занурюється у світ, де звичні правила більше не діють, що змушує її переосмислити як своє сприйняття реальності, так і своє місце в ній. У процесі подорожі вона зіштовхується з різними перешкодами, які перевіряють її здатність приймати себе і навколишній світ у його нелогічності та непередбачуваності.

Мотив прийняття себе і світу у творі Льюїса Керролла «Аліса в Країні чудес» є актуальним для сучасних досліджень із кількох причин [1, с. 67]. По-перше, питання самоприйняття та здатності адаптуватися до зовнішніх змін є одними з центральних для сучасної людини, особливо в умовах невизначеності та швидких трансформацій у суспільстві. Через подорож Аліси, яка зустрічається з численними абсурдними ситуаціями і парадоксальними персонажами, Льюїс Керролл надає читачеві метафоричне поле для роздумів про те, як приймати себе і розуміти світ у всій його складності та мінливості [8, с. 22].

По-друге, інтерес до теми самоприйняття є актуальним для психологічних та соціокультурних досліджень, оскільки поняття самоідентичності і прийняття власної індивідуальності стають ключовими для молодого покоління, яке проходить етапи самопізнання та самоусвідомлення. Таким чином, «Аліса в Країні чудес» продовжує викликати зацікавлення як універсальна алегорія особистісного зростання [3, с. 164].

По-третє, твір Керролла широко застосовується в освітньому та культурному середовищі, а його персонажі і символи є значущими елементами літературного канону, що вивчається в багатьох країнах. Розгляд мотиву прийняття себе і світу в цьому контексті дає змогу глибше зрозуміти не лише внутрішню еволюцію головної героїні, а й універсальні принципи, що допомагають людям адаптуватися і зберігати

стійкість у мінливих обставинах. Вивчення цієї теми не лише збагачує розуміння творчості Льюїса Керролла, а й допомагає глибше осмислити питання самоприйняття та взаємодії з навколишнім світом, які є актуальними у сучасному суспільстві [9, с. 77].

Першим етапом прийняття себе є самовизначення, яке Аліса проходить через численні фізичні та психологічні перетворення. Вже на початку свого шляху вона зазнає постійних змін розмірів, що ускладнює її здатність відчувати свою ідентичність. Керролл за допомогою фізичних змін підкреслює, що Аліса стикається з відчуженням власного тіла, але, попри це, намагається зберегти внутрішній стрижень, не втрачаючи власної ідентичності. Ця тема повторюється у багатьох епізодах, зокрема коли Аліса розмірковує, ким вона є, та сумнівається, чи справді вона залишається собою, навіть якщо зовнішній вигляд змінюється [10, с. 78]. Ці перетворення символізують кризу ідентичності, яку часто переживають діти у процесі дорослішання. Мотив прийняття себе виявляється в тому, як героїня навчається приймати свої нові форми і знаходити сенс навіть у нестабільних ситуаціях. Прийняття своїх змін є необхідною частиною її подорожі, під час якої вона стає більш зрілою та готовою до зустрічі з реальністю [11, с. 86].

Країна чудес, яка функціонує за законами абсурдності, ставить Алісу перед завданням прийняття нового порядку або відсутності будь-якого порядку взагалі. Зустрічаючись із різними персонажами, такими як Чеширський Кіт, Капелюшник, Королева Черв'яків, Аліса навчається розуміти світ із його суперечностями та подвійністю. Цей світ, в якому нічого не є логічним чи стабільним, є своєрідною алегорією життя, де існує безліч шляхів до розуміння і прийняття реальності. Чеширський Кіт, що уособлює подвійність і мінливість, підштовхує Алісу до усвідомлення того, що кожна ситуація має множинність трактувань. Він допомагає їй зрозуміти, що в нестабільному світі потрібно покладатися на власне інтуїтивне розуміння та здатність пристосовуватися до різних умов [5]. Це відображає процес дорослішання, коли людина змушена приймати складний світ, не намагаючись змінити його, а прагнучи знайти свій власний підхід до його розуміння [2, с. 113].

Одним із центральних мотивів твору є становлення особистості, що розкривається через прагнення Аліси зрозуміти, хто вона є насправді. Вона намагається визначити себе у взаємодії з мешканцями Країни чудес,

постійно ставлячи під сумнів як свої переконання, так і ідентичність. Через абсурдні випробування вона досягає розуміння власної самодостатності та унікальності, що дозволяє їй не лише прийняти себе, але й побудувати свою стійкість перед зовнішніми обставинами. Мотив прийняття своєї індивідуальності також підкреслюється діалогами з персонажами, які спонукають її задуматися над питанням своєї приналежності та ролі у цьому незрозумілому світі. Через взаємодію з Королевою, Капелюшником та іншими персонажами Аліса формує своє бачення себе, долаючи сумніви і внутрішні страхи, що дозволяє їй досягти певного рівня особистісної незалежності.

У творі «Аліса в Країні чудес» Льюїс Керролл порушує мотив прийняття себе і світу як процес дорослішання, що проходить головна героїня. У своєму абсурдному і фантастичному світі Аліса навчається розуміти себе через прийняття своїх змін і особливостей, а також реальність, де діють суперечливі та нелогічні закони. Це прийняття, у свою чергу, стає засобом для особистісного розвитку і підвищення впевненості в собі. Завдяки складній алегоричній побудові твору, Керролл демонструє процес прийняття як важливий елемент дорослішання, який допомагає героїні знайти гармонію з собою і зовнішнім світом. Твір надихає читача на роздуми про внутрішнє прийняття себе і зовнішнього світу, підкреслюючи, що справжнє розуміння приходить через готовність приймати себе у всіх формах і змінах, а також світ у його складності та суперечностях [4, с. 102]. Цей процес відображає ключові етапи дорослішання, включаючи пошук ідентичності, розвиток внутрішньої стійкості та здатність приймати світ у всій його суперечливості [12, с. 87].

Висновки. Дослідження мотиву прийняття себе і світу у творі Льюїса Керролла «Аліса в Країні чудес» підтвердило, що цей мотив є важливим для розуміння як процесу особистісного розвитку головної героїні, так і ширших філософських і культурних ідей, закладених автором. Подорож Аліси крізь абсурдний світ символізує складний шлях до самопізнання, прийняття власної ідентичності та пристосування до зовнішніх умов, які можуть здаватися нелогічними і непередбачуваними.

Аналіз твору продемонстрував, що прийняття себе відбувається у Аліси через переживання численних перетворень і змін, що символізують її пошук стабільності та самоусвідомлення у світі, який не

завжди піддається раціональному поясненню. Взаємодія героїні з абсурдними персонажами, як-от Чеширським Котом і Капелюшником, допомагає їй зрозуміти, що реальність має багатозначний характер, і сприяє її прийняттю як себе, так і навколишнього середовища з усіма його особливостями.

Таким чином, мотив прийняття себе і світу у творі Керролла не лише розкриває індивідуальну подорож Аліси, а й виявляє глибокі філософські ідеї, що стосуються самопізнання, прийняття змін і адаптації до незрозумілого світу. Твір «Аліса в Країні чудес» залишається актуальним джерелом для роздумів про людську природу, процес дорослішання і здатність приймати світ, який не завжди відповідає нашим очікуванням або логічним поясненням.

Література

1. Бахтін М. М. Автор і герой: до філософських основ гуманітарних наук. Київ: Український Центр духовної культури, 2002. 400 с.
2. Гаскойн Д. Льюїс Керролл: його життя і творчість. Харків: Фоліо, 2019. 288 с.
3. Землянська А. В., Шарова Т. М. Світова література в умовах глобалізаційних процесів: навч. посіб. Мелітополь, 2019. 164 с.
4. Каролайн М. Подорож у світ ідентичності: аналіз казкових елементів у творчості Керролла. *Дослідження дитячої літератури*. 2020. Т. 15. С. 102–118.
5. Керролл Л. Аліса в Країні чудес. Київ: Видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2021. 160 с.
6. Кірк Ш., Маккензі Д. Абсурдизм та літературні парадокси у творчості Льюїса Керролла. *Журнал сучасної літератури та культури*. 2020. № 5. С. 112–130.
7. Копистянська Н. Дослідження мотиваційних елементів у літературі для дітей та підлітків. *Проблеми сучасної літератури та культури*. 2018. Т. 16. С. 50–62.
8. Морісон Д. Абсурд як літературний прийом: на прикладі «Аліси в Країні чудес». *Іноземна література в школах України*. 2021. № 3. С. 20–28.
9. Сміт Б. Літературний абсурд та ідентичність: читання Керролла крізь призму сучасної психології. *Науковий вісник психології та соціології*. 2019. Т. 25. С. 75–88.

10. Уайт Д. Історія і теорія абсурду: літературні підходи та символізм у творчості Керролла. Лондон: Oxford University Press, 2020. 312 с.
11. Фергюсон П. Чи існує межа абсурду?: аналіз стилістичних особливостей твору «Аліса в Країні чудес». *Міжнародний журнал англійської літератури*. 2022. № 4. С. 85–97.
12. Фуко М. Археологія знання. Київ: Ніка-Центр, 2007. 320 с.
13. Шарова Т. М., Шаров С. В. Досвід професійної підготовки студентів кафедрою української і зарубіжної літератури у галузі освіти та філології. *Українська література в загальноєвропейському контексті: зб. наук. пр.* 2019. № 2. С. 255–261.
14. Яворська І. П. Літературний абсурд та казкова реальність у європейській літературі ХІХ століття. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018. 280 с.

Гмиря Т.П.

вчитель початкових класів

Опорний заклад «Чаплінський ліцей»

Чаплінської селищної ради

Херсонської області

ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ

***Анотація.** У статті досліджується значення української мови в сучасному бізнес-середовищі. Розглядається її роль як інструмента формування національної ідентичності, підвищення конкурентоспроможності компаній та ефективної комунікації з клієнтами. Особлива увага приділяється законодавчим вимогам щодо використання державної мови у діловому спілкуванні, рекламі та обслуговуванні клієнтів. Аналізуються виклики, з якими стикаються компанії під час переходу на українську мову, а також перспективи її впровадження в корпоративну культуру.*

***Ключові слова:** українська мова, національна ідентичність, державна мова, корпоративна культура, бізнес-середовище.*